

Grote fietstassenroute

NAAR BIOLOGISCHE ADRESJES

FIETSRUTE 21. GELDERLAND, LINGEWAARD TUSSEN BEMMEL EN DOORNENBURG

➡ 24, 17 of 10 km

🕒 2, 1.30 of 1 uur

🌿 Polder

Naar de Natuurakkers van Louis Dolmans
en de zalmrokerij van Landgoed Doornik.

vouwrand

Op deze fietstocht geen boerderijwinkels, dus de fietstassen raken vast niet vol. Maar als je verstandig bent, doe je de route op woensdag- of zaterdagmiddag, want dan kun je – **ruim voor vertrek** – een afspraak maken met Jeen Cnossen van de zalmrokerij. Het zou immers eeuwig zonde zijn om zonder zijn subliem gerookte zalm huiswaarts te keren. Louis Dolmans en Jeen zijn burens. Niet dat ze elkaar vanuit het raam kunnen zien, want tussen hun huizen liggen de Natuurakkers, 30 hectare beplant met verschillende soorten bijzondere granen. In de brede akkerranden vol wilde bloemen zoemt het van de bijen, fladderen vlinders af en aan, vreten rupsen zich door sappige gifvrije blaadjes en zingen vogels van plezier vanwege al dat gevarieerde eten. In de kunstig gevlochten heggen bij de akkers is het goed schuilen en nesten bouwen. Geen wonder dus dat je hier een ongekend aantal vogels kunt spotten. Zelfs de zeldzame tapuit kwam even langs. Maar ook jonger de vos kan er haar buik vol eten en met gemak haar jongen grootbrengen. Behalve de zalm van Jeen en de graanakkers van Louis is Lingewaard karig voorzien van biologische boeren.

Praktische informatie

Start-/eindpunt, parkeren en naar de route: P van Park Lingezegen, *Vossenpels* tussen huisnr. 38 en 40, Bemmelen. Naar de route: Zie bij *Routebeschrijving A*.

Kaart: ANWB Fietskaart 1:50.000, nr. 10 Gelderse Rivieren, Betuwe.

In de zomer kun je zomaar bedwelmd raken als je over de Natuurakkers van Louis Dolmans dwaalt. Bedwelmd van geluk en van de geur van rijpend graan en uitbundig bloeiende akkerranden vol klapprozen en margrietten. Ook het gehoor wordt verwend want zangvogeltjes weten dit voedselparadijs bijzonder te waarderen. Met zo'n mooi begin zou de rest zomaar tegen kunnen vallen. Niet in Lingewaard. Deze gemeente is van top tot teen mooi met zijn meanderende dijken en het heerlijke uitzicht op de knalgroene weilanden, de wielen en de natuurgebiedjes daartussenin.

GELDERLAND

➡ 24, 17 of 10 km

🕒 2, 1.30 of 1 uur

🌿 Polder

LEGENDA

knp	= fietsknooppunt
LA	= linksaf
RA	= rechtsaf
RD	= rechtdoor
ri	= richting
P25347	= ANWB-paddestoel 25347
Y	= richtingbord

Vervolg Praktische informatie

Toeristische info: • *De Veldschuur Lingewaard*, Sportlaan 1, Bemmelen; lingewaardnatuurlijk.nl. Vlak na knp 31. Samen met het op de dijk gelegen *Dijkmagazijn* vormt het een natuureducatie- en bezoekerscentrum. Beide: LINGEWAARDNATUURLIJK.NL. Dijkmagazijn open: apr-aug wo/za/zo 13-16 uur; sep-mrt zo 13-16 uur; dec gesloten.

• *Kasteel Doornenburg*, Kerkstraat 27, 6686 BS Doornenburg; KASTEELDOORNENBURG.NL. Met horeca Herberg de Doornenburg.

Knooppuntennetwerk: Op de meeste infoborden van het knooppuntennetwerk ontbreekt het stuk route tussen de knooppunten 97 – 32 – 33. Die route is er wel degelijk. De organisatie die het netwerk heeft aangelegd heeft beloofd dit te herstellen. Waar een knooppuntbordje ontbreekt: RD.

Biologische adressen: • *De Natuurakkers* zijn te bereiken door de P RA te verlaten, fietspad. Einde fietspad LA. De akkers strekken zich grofweg uit tussen de weg links en de Waaldijk rechts. Je mag er rondlopen, maar er gelden wel twee voorwaarden: blijf op de paden en hou honden aan de lijn. De vogels zullen je dankbaar zijn. Vergeet niet op DOORNIKNATUURAKKERS.NL te kijken.

Louis Dolmans geeft veel leuke info op zijn site.

• *Ambachtelijke zalmrokerij Landgoed Doornik*, Doornik 1a, 6681 KG Bemmelen, T: (024) 360 4118; 06 27 15 49 66; LANDGOEDDOORNIK.NL. Verkoop: 's middags op wo en za, tevoren bellen voor een afspraak. Minimale afname 400 gram i.v.m. voorverpakken. Groepen kunnen – **mits tevoren gereserveerd** – ook op andere dagen uitleg over de zalmrokerij en de geschiedenis van het landgoed krijgen, incl. proeverij. Je kunt ook overnachten op Landgoed Doornik, in de B&B. Of zet de tent op op het kleine, rustige kampeerterrein.

Horeca, niet-biologisch: • *Herberg De Doornenburg*, Kerkstraat 27, 6686 BS Doornenburg; KASTEELDOORNENBURG.NL. In kasteel Doornenburg. Open: di-zo 10.30-18 uur. Niet aan de route: 3 km heen-en-weer, bij knp 87 naar knp 77.

De routes

Route 1, 24 km (ca. 2 uur): P Vossenpels – **zie A** (Natuurakkers + zalmrokerij Landgoed Doornik) – **31 – 25 – 26 – 98 – 92 – 87 – 82 – 91 – 97 – 32 – 33 – zie B – P.**

Route 2, 17 km (ca. 1.30 uur): P Vossenpels – **zie A** (Natuurakkers + zalmrokerij Landgoed Doornik) – **31 – 25 – 26 – 98 – 92 – 91 – 97 – 32 – 33 – zie B – P.**

Routebeschrijving

A: P RA verlaten (dus niet terug naar Vossenpels), fietspad. Einde fietspad RA, vervolgens einde fietspad LA. Einde klinkerpad RA en heen-en-weer naar zalmrokerij Landgoed Doornik. Terug naar klinkerpad en RA, onverhard smal fietspadje steil omhoog en bovenaan LA de *Waaldijk* op en naar knp 31.

Route 3, 10 km (ca. 1 uur): P Vossenpels – **zie A** (Natuurakkers + zalmrokerij Landgoed Doornik) – **31 – 25 – 97 – 32 – 33 – zie B – P.**

Let op: De hoofdroute, route 1, is nagefietsd. De afkortingen van route 2 (tussen knp 92 en 91) en route 3 (tussen knp 25 en 97) zijn op de kaart uitgezet en niet nagefietsd.

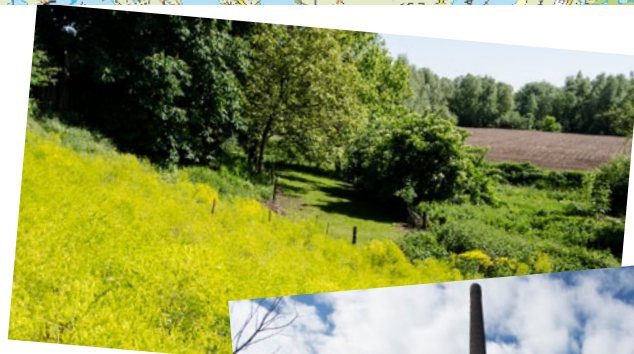
B: Bij metalen paal 'Park Lingezege' LA onverhard smal fietspadje steil omlaag. Onderaan RD, 2e weg RA, 1e weg LA en naar P.

Het landschap

Over het landschap kan ik kort zijn: je fietst voornamelijk over dijken, langs polders met weilanden en natte, moeras-sige natuurgebieden. Dat klinkt niet erg opwindend, maar het tegendeel is waar. Het uitzicht wisselt voortdurend: van een weidse blik over het water tot zicht op een intiem hoekje met riviertje, dicht struweel en dromerig grazende paarden. Na de start bij de Natuurakkers en de zalmrokerij volgt een prachtig stuk langs de Bommelse, Gendtsche en Ooijrijksche Polder, kortweg Bommelse Polder, die voor een groot deel uit water, weilanden en groepjes bomen bestaat. Uitzichtgenot gegarandeerd. Vervolgens gaat het langs de rand van Bommel naar de Linge, die hier zeer smal is. Wie honger en dorst heeft, kan bij knooppunt 87 doorfietsen naar kasteel Doornenburg. Op de terugweg passer je de mooiste straat van de Linge-waard, dwars door het lintdorp Flieren met zijn wijd uit elkaar staande mooie optrekjes. De route sluit af met een subliem fietspad door de Bommelse Polder.

V.l.n.r.: Bloeiende akkerrand. Paarden in de Bommelse Polder. Het Dijkmagazijn is een natuureducatie- en bezoekerscentrum.

Boven: Op de dijk in de Bommelse Polder.

Rechts: Steenoven tussen knooppunt 97 en 32.

De Natuurakkers

Neem even de tijd om de prachtige akkers van Louis Dolmans te bekijken. Tijdens Open Dagen (zie voor de data de site lekkernaardeboer.nl en doorniknatuurakkers.nl) en op verzoek geeft Louis rondleidingen; die zijn zeer boeiend.

De gemeente was van plan parkachtige natuur aan te leggen bij Bemmelen, maar Louis had een beter idee. Hij droomde al jaren van het landschap uit zijn jeugd, waarin het boerenland nog niet kapotgemaakt was door de gifspuit en de schaalvergroting. In plaats van een park stelde hij biologische graan-akkers voor, met brede akkerranden van wilde bloemen en gevlochten heggen. Dat heggen vlechten is een kunst die je niet zomaar even leert; Louis volgt al jaren workshops onder leiding van professionele *hedgelayers* uit Engeland. Het dichte struweel van zo'n heg is een prima nestel- en schuilplaats voor zangvogeltjes en de akkerranden zijn niet alleen een lust voor het oog, maar ook zeer nuttig voor onder andere bijen en vlinders.

Het Louis Bolkinstituut, dat onderzoek doet naar duurzame landbouw, is actief op de Natuurakkers. Er groeien veertien graansoorten, waaronder spelt. Alles is erop gericht om met

Natuur-
akkers

de natuur samen te werken. Zo zijn er keverbanken aangelegd en randen met speciale bloemenmengsels waarin sluipwespen, lieveheersbeestjes, spinnen en kevers leven die plaaginsecten zoals bladluizen en slakjes verorberen zodat die het gewas niet beschadigen.

Louis is econoom, dus zijn akkers moeten óók renderen. Maar vaak gaat de natuur voor: 'Als er te veel bloemen tussen een graansoort groeien en het oogsten moeizaam wordt, laat ik daar alles staan voor de vogels', zegt Louis. Hij pakt zijn verrekijker, stelt scherp en kan zijn ogen niet geloven: 'Daar zit een tapuit. Dat is een super-zeldzame vogel. Wouw. Fantastisch.' Typisch Louis, die zijn tuin in tien jaar heeft omgetoverd tot een paradijs voor 56 verschillende vogelsoorten. Er broedt zelfs een sperwer die zijn prooi op een speciaal plekje in 3 mm grote stukjes scheurt en klaarlegt om aan zijn jongen te voeren. Terug naar het graan. 'Ik wil proberen de bijna uitgestorven roggelelie hier terug te krijgen. Dan moet je op een stukje akker de planten in de grond zetten en vervolgens met een stoppelploegje gaan werken.'

Helaas, over de Natuurakkers is nog véél meer te vertellen. Maar dat moet een andere keer.

OPEN

V.l.n.r.: De klaprozen van Louis' akkerranden bloeien al vroeg. De rest pas later.

Kaardebol met slak.

Heggen vlechten is een moeilijk vak.

Louis vertelt over zijn Natuurakkers.

vouwrand

Ambachtelijke zalmrokerij Landgoed Doornik

Landgoed Doornik ligt aan de rand van Bemmelen. Hier heeft Jeen Cnossen zijn ambachtelijke zalmrokerij. Dat 'ambachtelijk' moet je in de meest letterlijke zin van het woord opvatten, want de superzalm uit een zijfjord van de Noorse Sognefjord wordt niet gerookt in een modern apparaat vol technologische snufjes, maar in een paar hoge, zwartgerookte metalen rookkasten. Omdat Jeen niet ondersteboven was van de gerookte zalm in de Nederlandse restaurants, besloot hij zich jaren geleden in het roken van zalm te verdiepen. Zijn leven had juist een onverwachte wending genomen en het was tijd om het roer om te gooien. Van alles wat de gerenommeerde Duitse en Noorse zalmrokers hem over het vak hebben geleerd, is *je moet geduld hebben* het belangrijkste. Het rookproces duurt maar liefst 40 uur. Tenminste, als je gaat voor de beste kwaliteit, die geserveerd wordt in restaurants met een Michelinster, zoals de Kromme Dissel. Trouwens, om de puntjes op de 'i' te zetten: Jeen's zalm is niet gecertificeerd

Zalm-
rokerij

biologisch, maar wordt wel op biologische wijze gerookt. Alles gebeurt handmatig, door Jeen zelf: marinieren, schoonspelen, drogen, roken en nadrogen. Tijdens Open Dagen zijn fietsers van harte welkom om de rokerij te zien. Omdat het landgoed ruim genoeg is, huist Teejaater PAN ook in Jeen's gebouw. Deze amateurtoneelclub draait zonder subsidie en is heel succesvol. In de gaten houden dus, de website (teejaaterpan.nl). Jeen heeft bovendien een camping waar het heerlijk toeven is. Het volgende plan is om een terras aan te leggen waar je iets kunt bestellen. 'Wandelaars doen er vijf minuten over om langs de tuin naar het terras te lopen. Dat is tijd genoeg om te beslissen: *gaan we hier zitten met een glas wijn en gerookte zalm of niet*', zegt Jeen lachend. Jeen staat positief in het leven: 'Je kunt problemen beter bij de kap pakken en oplossen dan onder het tapijt schuffelen.' Zou dat betekenen dat dat gezellige terrasje en die wijn er binnenkort zijn?

Rechts: Jeen Cnossen met zijn gerookte zalm op Landgoed Doornik.

Foto's: Jeen Cnossen

Links: Een tent op de camping van Jeen.
Foto: Jeen Cnossen

Colofon

In opdracht van Bionext

Noes Lautier, www.noeslautier.nl

Ontwerp: Yvonne du Pon, Bionext

Fotografie: Robert Eckhardt, Noes Lautier en Giel Tange

Bionext